

INESJOURNAL

ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL EDUCATION SCIENCE

Yıl: 3, Sayı: 6, Mart 2016, s. 34-49

Erhan AKIN¹

TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN OKUMA BECERİLERİ DERSİNE VE OKUMA EĞİTİMİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ²

Özet

Okuma eylemi, bir toplumun kalkınmışlık ve eğitim düzeyine paralel olarak gelişen bir olgudur. Ülkemizde yapılan çalışmalar sonucunda okuma seviyesinin hâlâ yeterli düzeyde olmadığı görülmektedir. 2012-2013 eğitim öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığının eğitimde yapmış olduğu değişim ve dönüşümde en dikkati çeken gelişmelerden biri de seçmeli dersler olmuştur. Bunlardan birisi ise Okuma Becerileri dersi. Bu çalışmada, Muş ili Bulanık ilçesinde görevli 17 Türkçe öğretmeni ile yürütülmüştür. Yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla Okuma Becerileri dersinin seçimi ve programı ile ilgili bu öğretmenlerin görüşleri alınmıştır. Ayrıca bu öğretmenlerin, okuma eğitimi sürecinde karşılaştıkları sorunlar hakkındaki görüşleri tespit edilmiştir. Araştırmada, katılımcıların sorulara verdikleri cevaplar betimsel analiz yoluyla incelenmiş ve yorumlanmıştır. Sonuç olarak görüşmeye katılan öğretmenler; bölgenin şartlarından dolayı okuma eğitimi konusunda sıkıntı yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Bunun sonucu olarak da Okuma Becerileri dersinin bölgede seçilmesi gerektiğine vurguda bulunmuşlardır. Öğretmenler, okuma güçlüğü çeken öğrencilerinin olduğunu belirtmiştir. Araştırmanın sonucunda konu ile ilgili olarak öneriler sıralanmıştır.

Anahtar kelimeler: Okuma Becerileri dersi, öğretmen görüşü, okuma güçlüğü

EVALUATION OF TURKISH TEACHERS' OPINIONS OF READING SKILLS COURSE AND READING EDUCATION

Abstract

Read action level of a community development and education is a phenomenon developing in parallel. In our country, as a result of the studies of reading and reading comprehension level is still not sufficient. 2012-2013 academic year the Ministry of education has made in education in change and transformation was the striking detail selective courses. One of them is Reading Skills lesson. Muş Bulanık Province in the district of officers 17 Turkish teachers of Blurry semi-structured interview form by applying both reading Skills lesson about these lection and program as well as the detection of problems in reading education is intended to do. We have the answers to the questions of there search participants descriptive analysis was examined reached as a result of the analysis through the results in a way that is descriptive. As a result and most of the teachers participating in the conversation; due to the

1 Yrd. Doç. Dr., Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, erhanakin49@hotmail.com
2 Bu çalışma 05- 06 Şubat 2016 tarihinde Antalya ilinde düzenlenen 2nd International Congress on Education, Distance Education and Educational Technology- ICDET kongresine kabul edilen fakat sunulamayan bildirinin genişletilmiş halidir.

region have expressed their worry about the reading education. As a consequence, the majority of participants should be selected in the area of emphasis on Reading Skills. Teachers stated that most dyslexic students. As a result of there search subject in relation to the conclusions and recommendations are in order.

Keywords: Reading Skills lesson, the teacher's opinion, reading disabilities

GİRİŞ

Çağın bilgi çağı olması, artık güçlü olmanın tek yolunun bilgi olduğu bir çağ olması sebebiyle ülkenin ve bireysel olarak insanın güçlü olmasının en büyük yolu bireysel ve topyekûn bilgilenmektir. Bilgilenmenin en önemli yollarından birisi ise okuma eylemidir. Bu eylemin gerçekleşmesi için de bireylere, iyi bir okuma eğitiminin verilmesi ve bireylerin okuma becerilerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Okuma eylemi; okunanı anlama, yorumlayabilme ve yeni yaşantılar kazanabilme amacından hareketle gerçekleşmesi gereken bir eylemdir (Akın ve Çeçen, 2014).

Okuma becerisi birçok değeri içinde barındırır. Çocukların okula başlamasıyla okuma becerisi öğretilmeye başlanır. Okulun ilk döneminde başarısız okuma becerisinin diğer kademelerde başarılı şekilde öğretilmesi daha da zorlaşır. Okuma becerisi iyi öğretilmezse bu durum diğer becerileri de olumsuz etkileyebilir (Akyol, 2006). Okuyan, okuduğunu algılayan, sözlü ve yazılı becerilerini iyi derecede kazanan bireyler diğer derslerde ve hayatın birçok alanında başarılı olabilir (Çaycı ve Demir, 2006). “İnsanın kendisinden ve çevresinden haberdar olması, okuduğunu anlamak koşulu ile hangi yaşta olursa olsun yakın çevresi dışındaki dünya ile ilişki kurmasıdır”(Alpay, 1991:120).

Yukarıda belirtildiği gibi okuma, kişinin kendi dar dünyasından çıkıp daha geniş alanlar hakkında bilgi sahibi olması, olaylara ve dünyaya farklı açılardan bakması, kendi dünyası dışındaki dünya ile ilgili söz sahibi olması ve bunlarla sürekli bir ilişki hâlinde bulunması eylemidir. Çünkü okuma eylemi, sadece okumayı başarmak değildir. Okuma eylemi, bireylerin okuma becerisini kazandıktan sonra hayatın her alanı ile ilgili olarak kültürlenme, bilgi ve beceri sahibi olma eylemidir.

Öğrenim görme anlamında okumanın başlıca amacı, bireylere kuru bir okuryazarlık becerisi kazandırmak değil, belli alanlarda araştırmacı, bilgilendirici, düşüncüyü geliştirici bir okuma alışkanlığı vermek olmalıdır. İlköğretimden yükseköğretime değin bütün eğitim basamaklarında bu amacın göz önünde tutulması, eleştireci bir okuma alışkanlığının, anadilinin bütün iletişim esneklikleriyle donatılarak bilinçlere yerleştirilmesi gerekir (Özdemir, 1983:16).

Okuma; hayatı anlayabilme, yorumlayabilme ve dolu dolu yaşayabilme şeklinde tanımlanabilir. Okumadan yoksun bir insan ancak gözlerinin görebildiği ve kulaklarının duyabildiği kadar bilgi sahibi olur. Bu da bilgi çağındaki bireyler için yeterli değildir. Hem insanoğlunun hayatta her şeyi tecrübeyle öğrenme ve ona göre hayatını iyi bir şekilde tasarlama şansı ve buna yetecek ömrü yoktur. Bundan dolayı insanın okumaya her zaman ve şartta ihtiyacı vardır. “Okuma edimi, baştan sona, önümüzdeki metni okuma, yaşantımızın geçmişi, şimdisi, geleceği arasında bir etkileşimdir” (Göktürk, 1997: 132). Bu etkileşimin sağlam olması için “Yazıda ele alınan konuyu belirleme, anlamı bilinmeyen sözcüklerle, anlaşılmayan cümle ve paragrafları saptama, ana fikri araştırıp bulma, yardımcı fikirleri inceleme, yazının genel

düşünce ve anlatım yapısını çıkarma, metin anlaşılmadığında okuma hızını düşürme” (Demirel, 2000: 68) benzeri hususlara dikkat edilmesi gerekir. Okuma eylemi sadece okulda başarıyı yakalamak için değil hayatın bütün alanlarında başarılı olabilme amacına hizmet eder. Bundan dolayı okuma eylemi önem arz etmektedir.

Okuma becerisi, okul hayatında öğrenciye kazandırılmak istenen en temel becerilerden biridir. Okuma becerisine erişen birey, bütün derslerde de başarılı olmanın yolunda en önemli adımı atmış olur. Bundan dolayı 2012-2013 eğitim öğretim yılında ortaokullarda okutulacak seçmeli derslerin arasına Okuma Becerileri dersi de konulmuştur. Öğrenci potansiyelinin yüksek olduğu ancak okuma alışkanlığının düşük olduğu ülkemizde, okuma ile ilgili olan bu eksiklik bu dersin ne kadar önemli olduğunu gösterir. Çünkü Okuma becerisi, sadece bir metni seslendirmek değildir. Okuma, okuduğundan sonuçlar çıkarma, yorumlama, okuduğunu analiz edebilme şeklinde olmalıdır (Dündar, 2001; Günay, 2001). Okuma Becerileri dersi, öğrenciye bu beceriyi kazandırarak okuma eyleminde öğrencide farkındalık yaratarak bu beceriyi en üst düzeyde kullanmasına yardımcı olmayı hedeflemelidir. Böylece öğrenci neden okuduğunun farkına varır ve okuma eylemi daha amaçlı bir hâle gelir. Okuma becerilerine yönelik olarak yapılan araştırmalarda, öğrencilerin okurken bilinçli ve yaptıklarının farkında olmaları gerektiği yönündedir (Yağcıoğlu ve Değer, 2002).

YÖNTEM

Çalışmanın modeli, nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniğine dayalı modeldir. Kişi ya da kişilerin araştırmacı tarafından sorulan sorulara kendi davranış, düşünce ve hisleri doğrultusunda sunulan bilgileri toplamaya yarayan nitel veri toplama yöntemlerinden biri de görüşme tekniğidir (Yüksel, Mil ve Bilim, 2007). Bu model, yapılandırılmış görüşme, yarı yapılandırılmış görüşme ve yapılandırılmamış görüşme olarak üçe ayrılır. Bu çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme modeli kullanılmıştır. Kullanılan bu modelle görüşmeler hem sabit seçenekli cevaplamayı hem de ilgili alanda derinlemesine bilgi sahibi olmayı sağlar (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2008).

Çalışma Grubu

Araştırmanın evreni Muş ili Bulanık ilçesinde görevli Türkçe öğretmenleridir. Örneklemi ise, Muş ili Bulanık ilçesinde görevli 17 gönüllü Türkçe öğretmeninden oluşmaktadır. Örneklem grubunda yer alan öğretmenlerin bazı özellikleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 1: Örneklem Grubuna İlişkin Bilgiler

		Sayı	%
Cinsiyet	Bayan	7	41
	Bay	10	59
Hizmet Yeri	Merkez	11	65
	Köy	6	35
Hizmet Yılı	1-3	13	76
	+3	4	24
Toplam		17	100

Verilerin Toplanması

Türkçe Öğretmenlerinin Okuma Becerileri Dersine ve Okuma Eğitimine Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Araştırmada, Muş ili Bulanık ilçesinde çalışan ve gönüllü olarak çalışmaya katılan 17 öğretmene yönelik araştırmacı tarafından sorular geliştirilmiştir. Bu sorular, Okuma Becerileri dersi ve okuma eğitimine yönelik öğretmen görüşlerini belirlemeye yöneliktir. Bu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile öğretmenlerin görüşleri alınmıştır. Bu görüşmede sonucunda veriler elde edilmiştir.

Yarı yapılandırılmış görüşme sorularının geçerliği sağlamasına, soruların incelenmekte olan konu ile ilişkili olmasına ve bütün konuyu kapsamasına dikkat edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme soruları uzman görüşüne sunulmuş, alınan eleştiriler doğrultusunda sorular düzeltilerek geliştirilmiş ve katılımcılara uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Betimsel analizde bilgiler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre organize edilebilir ya da veri toplama süreçlerinde kullanılan sorular dikkate alınarak da sunulabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2000). Ayrıca görüşülen kişilerin görüşlerinden alıntılar yapılarak veriler analiz edilir (Kümbetoğlu, 2005). Görüşme sonucunda veriler, tasnif edilerek yorumlanır, neden sonuç ilişkileri belirlenmeye dikkat edilir (Yıldırım ve Şimşek, 2000).

Araştırma katılımcıların sorulara verdikleri cevaplar betimsel analiz yoluyla incelenmiş, analiz sonucunda ulaşılan sonuçlar yorumlanmıştır. Öğretmen görüşleri alıntılarla belirtilmiştir. Alıntıların aktarılmasında; Ö1, Ö2, Ö3 (Öğretmen 3) şeklinde verilmiştir.

BULGULAR ve YORUM

Türkçe derslerinde öğrencilerinizi okuma becerileri konusunda nasıl görüyorsunuz? sorusu sorulmuş ve alınan cevaplar aşağıdaki tabloda belirtilip yorumlanmıştır:

Tablo 2: Türkçe Derslerinde Öğretmenlerin Öğrencilerini Okuma Becerileri Konusunda Değerlendirmeleri

Katılımcı öğretmen	Çok iyi	İyi	Kötü	Çok kötü
ö1				x
ö2				x
ö3		x		
ö4			x	
ö5		x		
ö6		x		
ö7			x	
ö8			x	
ö9		x		
ö10			x	

ö11			x	
ö12				x
ö13				x
ö14				x
ö15				x
ö16		x		
ö17			x	
Toplam	-	5	5	7

Tablo 2 incelendiğinde Türkçe Öğretmenleri, öğrencilerinin okuma becerileri durumunu değerlendirmelerinde iyi seviyesinde olanlar 5 kişi; kötü ve çok kötü olanlar ise 12 kişi olarak görülmüştür. Bu da öğretmenlerin okuma becerileri konusunda öğrencilerini çok iyi görmediklerini göstermektedir. Özellikle evreni oluşturan bölgede Okuma Becerileri dersinin seçilmesinin önemini göstermesi açısından önemlidir. Bölgenin iki dilli olması ve Türkçenin sonradan öğreniliyor olması okuma eğitiminin önemini bir kat daha arttırmaktadır. İyi ve düzgün Türkçe konuşulabilmesi için de iyi bir eğitimin ve özellikle okuma eğitiminin verilmesi gerekmektedir.

Okuma konusunda öğrencilerin iyi olarak görülmemesinin nedeni görüşmeye katılan katılımcıların da belirttikleri gibi Türkçenin sonradan öğrenilmesi en temel sebep olarak gösterilmektedir. Bu da her zaman okuma eğitiminde sıkıntıların yaşanabileceğini gösterir. Bunun için de çeşitli çalışmalar yapılarak sorunların kaynağı tespit edilmeli ve uygun çözüm yolları geliştirilmelidir. Özellikle Türkçe dersi için farklı modeller ve alt yapı çalışmaları denenmelidir. Ancak öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alan, tam öğrenme modeline uyan yollarla bu sıkıntılar aşılabılır. Böylece Türkçe doğru, etkili ve bilinçli olarak öğrenilmiş olacak ve öğrencilerin Türkçe dersine yönelik olumlu tutum geliştirmeleri sağlanacaktır.

Öğrencilerin okuma becerilerini Türkçe derslerinde yeterince kazandıklarını düşünüyor musunuz? Neden? sorusu sorulmuştur. Bu soruya ait bulgular aşağıdaki tabloda belirtilip yorumlanmıştır:

Tablo 3: Öğrencilerin Okuma Becerilerini Türkçe Derslerinde Yeterince Kazanıp Kazanmadıkları Hakkında Öğretmen Görüşleri

Katılımcı öğretmen	Evet	Hayır
ö1		x
ö2		x
ö3		x
ö4		x
ö5		x
ö6	x	

Türkçe Öğretmenlerinin Okuma Becerileri Dersine ve Okuma Eğitimine Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi

ö7	x	
ö8		x
ö9	x	
ö10		x
ö11	x	
ö12	x	
ö13		x
ö14		x
ö15		x
ö16		x
ö17		x
Toplam	5	12

Tablo 3 incelendiğinde öğretmenlerin 5’i evet ve 12’si hayır şikkını işaretlemişlerdir. Evet diyenlerden; Ö6 “*Tüm derslerin temelinde okuduğunu anlama olduğunu ve bunun da Türkçe dersiyile sağlandığını*” belirtmiştir. Ö9 “*Öğretmen isterse Türkçe dersinde de bu beceriyi rahatlıkla geliştirebilir.*”

Ö12 ise “*Türkçe dersinin amaçlarından olan okuma becerisini öğrencinin zaten ders işleme sırasında farkında olmasa da kazandığını, Türkçe dersinde zaten bu amaçlara rahatlıkla ulaşıldığını, bu amaçlara ulaşmanın biraz da öğretmene bağlı olduğunu*” söylemiştir.

Hayır diyenler ise; genel olarak ders saatinin yeterli olmadığını ve bundan dolayı yeterince okuma çalışması yapamadıklarını belirtmişlerdir. Metni anlama ve kavrama çalışmaları için yapılan okumanın yeterli olmadığına dikkat çekilmişlerdir. Okuma ve anlama eğitimi için sürenin azlığına vurgu yapmışlardır. Okuma saatleri ya da okuma becerileri dersiyile bu sorunu halledebileceklerini aktarmışlardır.

Ö5 “*Okuma becerileri dersiyile birlikte Türkçe dersinde bu becerinin kazanılması hususunda öğrencilerimde gelişmeler görüyorum.*”

Ö13 “*Metin işleme sırasında, sınıfların kalabalık olması nedeniyle gerektiği kadar okuma yaptırılmıyor.*”

Ö16 “*Kitap okuma saati uygulamasının uygulanabilirliği bu ders sayesinde daha anlamlı olacaktır.*”

Ö17 “*Çünkü öğrenciler Okuma Becerileri dersinde bir kitabı nasıl okuyacaklarını, hangi yönden değerlendireceklerini görüyorlar. Tür olarak da değişik kitapları okudukları için bakış açıları ve okuma zevkleri artıyor. Tüm zamanlarını bu derste okumaya ayırıyorlar.*”

Hayır diyenlerin çoğunluğu oluşturması Türkçe ders saatini ve programının bölgenin şartları da hesaba katılarak tekrar gözden geçirilmesi gerektiği şeklinde yorumlanabilir. Çünkü öğretmen Türkçe dersinde, hem konuyu yetiştirme hem de okuma güçlüğü olanlarla ilgilenme

durumundadır. Etkinliklerin çok olması diğer temel dil becerilerinin de öğretilmesi gerekliliği öğretmeni zor durumda bırakabilir. Öğretmen tüm bunları yetiştirme gayretini gösterse de okuma problemi olanlardan dolayı öğretmenin başarıya ulaşmasında engel olabilir. Çünkü derse aktif katılmayan bir öğrenci sınıf ortamını olumsuz etkileyebilir.

“Okuma Becerileri dersinin öğrencilerin okuma becerilerine katkı sunacağını düşünüyor musunuz? Neden?” sorusu sorulmuş ve bu soruya ait bulgular ve yorumlar aşağıda belirtilmiştir:

Öğretmenlerin bu husustaki görüşleri şöyledir:

Öğretmenler zaman yetersizliğinden dolayı Türkçe dersinde okuma becerileri eğitimine yeterince yer veremediklerini, okuma becerileri dersi sayesinde öğrencilerle haftada 2 saat sadece okuma eğitimi alanına yönelik çalışmalar yapıldığını söylemiştir. Bu durumda hem Türkçe dersinin yükünün hafifleyeceği hem de okuma becerileri ile ilgili daha fazla uygulama ve değerlendirme imkânı bulunacağı hususunda görüş belirtilmiştir.

Ö17; öğrencilerin kitap okuma deyince genellikle sayı üzerinde durdukları ve nasıl okuduklarından çok ne kadar okuduklarını ön plana çıkardıklarını, bu durumun Okuma Becerileri dersinde aşılacağını belirterek: “*Bir kitabı anlama, yorumlama, çözümlene yoluna gitmek okumada en büyük hedef olduğunu bunun da Okuma Becerileri dersinde ve programından hareketle çözüleceğini*” söylemiştir. “*Yeterince kitap okumayan öğrencilerin ödevlerini de internetten hazır olarak aldıklarını, öğrencilerdeki bu sıkıntının ancak okuma becerileri dersinde zorunlu olarak kitap okuma ve çözümlene yaparak aşılacağını*” söylemiştir.

Ö14 da Ö17 gibi, ödevlerin çokluğundan kitap okuyamama üzerinde durur ve Okuma Becerileri dersiyle birlikte kitap okumanın zaman kaybı olarak görülme sorununun aşılacağına dikkatleri çeker.

Ö15” *Okuma Becerileri dersiyle birlikte okuma ve anlamada iyi olmayan öğrencilerle ilgilenmek daha rahat daha verimli olacaktır.*”

Ö3 “*Okuma Becerileri dersi sayesinde Türkçe dersi konuları daha rahat işlenecek ve okuma çalışmaları bu derste detaylı olarak ele alınacaktır.*”

Ö1 “*Bu derste öğrencilerim gibi ben de kendimi daha rahat hissediyorum ve kitap okuma zevkli oluyor. Çünkü müfredatın yetiştirilmesini ya da sınav kaygısını bu derste hissetmiyorum.*”

Okuma Becerileri dersi ile ilgili farklı görüşlere de rastlanmıştır.

Ö9 “*Okuma Becerileri dersi yerine Türkçe ders saati arttırılsın.*”

Ö6 “*Okuma Becerileri dersine Türkçe öğretmenleri yerine başka öğretmenler girmektedir. Türkçe ders saati arttırılmalıdır.*”

Ö12 “*Okuma Becerileri dersinin verimli olacağına inanmıyorum. Bu ders seçilirken sınıf bazlı seçiliyor. Türkçe dersinde sorun varsa burada da olacaktır. Sadece okuma sıkıntısı olanlara seçilseydi belki zaman açısından faydalı olurdu.*”

Okuma Becerileri dersinin okuma eğitimine katkı sunabileceğini düşünenlerin çoğunlukta olduğu görülmüştür. Bu da bölgenin şartlarından dolayı okuma ve anlama sıkıntısı çeken öğrencilerin çokluğuna yorumlanabilir. Bunun için bu şartlar dikkate alınarak Türkçe ders saatinin yeniden düzenlenmesi ya da Okuma Becerileri dersinin zorunlu derslerden olması

Türkçe Öğretmenlerinin Okuma Becerileri Dersine ve Okuma Eğitimine Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi

gerektiğini tartışmaya açar. Çünkü ana dili farklı olan öğrencilerin çoğunlukta olması özellikle Türkçe öğretmenlerin yükünü daha da ağır hâle getirmektedir.

Okulunuzda Okuma Becerileri dersi seçildi mi? Seçildiyse program hakkında ne düşünüyorsunuz? sorusuna verilen cevaplar ise şu şekildedir:

Tablo 4: Katılımcı Öğretmenlerin Okulunda Okuma Becerileri Dersinin Seçilme Durumu

Katılımcı öğretmen	Evet	Hayır
ö1	x	
ö2	x	
ö3	x	
ö4	x	
ö5	x	
ö6	x	
ö7		x
ö8		x
ö9	x	
ö10		x
ö11	x	
ö12	x	
ö13	x	
ö14	x	
ö15		x
ö16		x
ö17	x	
Toplam	12	5

Tablo 4 incelendiğinde, görüş bildiren öğretmenlerin 12'sinin okulunda okuma becerileri dersinin seçildiği ve 5 kişinin okulunda ise Okuma Becerileri dersinin seçilmediği tespit edilmiştir. Okuma Becerileri dersi programı hakkında ise çok detaylı görüş belirten olmamıştır. Genel olarak programın olumlu yönlerine değinilmiş ve programın tam uygulanması hâlinde okuma becerileri ile ilgili çoğu sorunun halledileceği hususunda görüş belirtilmiştir. Özellikle okuma güçlüğü çeken ve okuduklarını anlama sorunu çeken öğrenciler için olumlu sonuçlara vesile olacağı hususunda genel görüş belirtilmiştir.

Ö1 “Programın okuma güçlüğü çekenler için iyi olduğunu ve iyi bir planlamayla okuma ve anlama sorununun bu dersle aşılabileceğini” belirtmiştir.

Ö7 “Programın çok iyi hazırlandığını ve öğrencilerin çoğunda görülen okuduklarını anlayamama sorunun bu programın iyi bir şekilde işlenmesiyle aşılabileceğini” söylemiştir.

Ö13 “Son yıllarda yapılan sınavlarda bütün derslere yönelik olarak sorulan soruların hemen hemen hepsinde öğrencilerin okuduklarını anlamaya yönelik olduğunu söyleyerek; okuma becerileri dersi programında okuduğunu anlamaya yönelik çalışmaların sayesinde bu sorunun aşılabileceğini” dile getirmiş ve özellikle eleştirel okumanın önemini belirtmiştir.

Ö14 Okuma Becerileri dersi programın Türkçe derslerinde üzerinde çok fazla durulamayan okuduğunu anlama probleminin giderilmesi hususuna dikkatleri çekeceğini ve özellikle amaçlayarak okumanın bu program sayesinde öğrenciler tarafından kazanılabileceğini söylemiştir.

Ö17 ise programın biraz daha detaylı olması ve özellikle kırsal kesimlerde okuma sorunu olan öğrenciler için daha çok yol göstermesi gerektiğini belirtmiş ama son tahlilde programın yine de olumlu olduğunu dile getirmiştir.

Program hakkında ayrıntılı görüşlere rastlanmaması durumu dikkat çekmiştir. Bu da öğretmenlerin programı detaylı incelemedikleri şeklinde yorumlanabilir.

“Okuma Becerileri dersinde okuma becerilerine yönelik ne tür çalışmalar yapıyorsunuz? Kısaça açıklar mısınız?” sorusuyla ilgili olarak öğretmenler şunları dile getirmişlerdir:

Geneli Türkçe dersinde uyguladıkları yöntemi kullandığını belirtmişlerdir. Öncelikle metnin okunması, öğrencilere okutulması, sonrasında metinle ilgili anlamaya yönelik sorular şeklinde sıralanmıştır. Anlamaya yönelik sorulabilecek sorular arasında metnin ana fikrini bulma, metne başlık bulma vs. şeklindedir.

Ö3 “Programdan hareketle çeşitli okuma tekniklerinin kullanıldığı ancak ders kitabının olmaması, öğrencilere uygun materyal bulma sıkıntısı programın tam olarak uygulamaya geçirilememesi” hususunda görüş belirtmiştir.

Ö4 “Okuma tekniklerini anlatıyorum, kitap okurken nelere dikkat etmeleri gerektiğini anlatıyorum, okudukları kitabı özetleme ve tahlil etme çalışması yaptırıyorum” diye görüş bildirmiş.

Ö9 “Kitap okurken nelere dikkat etmeleri gerektiğini örnek okuma yaparak anlattığını” söylemiş.

Ö12 “Örnek okuma yaptığını ve dönem sonunda genel bir tahlil çalışması yaptığını” söylemiş.

Ö17; öğrencilerin uygun kitap bulamama sıkıntısını anlatmış ve Türkçe dersindeki gibi okuma ve anlama çalışması yaptığını belirtmiştir.

Ö13 “İnternette okuma metinlerine uygun görselleri öğrencilere gösterdiğini ve öğrencilerin okuduklarını gördükleriyle kıyaslayarak daha iyi bir şekilde metni anladıklarını” söylemiştir.

Program hakkında öğretmenlere, hizmet içi eğitimlerle bilgi verilmesi gerekir. Öğretmenlerin bu konudaki eksikleri giderilerek uygun materyallere ve kitaplara erişimleri sağlanmalıdır. Yüz temel eserlerin tüm okullara gönderilmesi bir nebze de olsa kitap bulma

Türkçe Öğretmenlerinin Okuma Becerileri Dersine ve Okuma Eğitime Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi

sorununu halledebilir. Sosyoekonomik düzeyin düşük olduğu bölgede ailede de kitap bulunmaması bu durumun en büyük nedeni olarak düşünülebilir.

Türkçe derslerinde okuma becerileri eğitimi ile ilgi karşılaştığınız sorunlar var mı? Bunları kısaca açıklar mısınız? sorusu sorulmuş, soruyla ilgili bulgular ve yorumlar aşağıda belirtilmiştir:

Tablo 5: Türkçe Derslerinde Okuma Becerileri Eğitimi ile İlgili Karşılaşılan Sorunlar

Katılımcı öğretmen	Zaman yetersizliği açısından	Okuma materyalleri yetersizliği açısından	Kalabalık sınıf ortamı açısından	Ölçme ve değerlendirme açısından
ö1	x			
ö2	x			
ö3	x			
ö4	x			
ö5			x	
ö6		x		
ö7	x			
ö8	x			
ö9	x			
ö10	x			
ö11		x		
ö12		x		
ö13				
ö14	x			
ö15	x			
ö16			x	
ö17		x		
Toplam	9	4	2	-

Tablo 5 incelendiğinde Türkçe öğretmenleri zaman yetersizliğinden şikâyet etmekte ve Türkçe derslerinde okuma becerilerine yönelik yeterince etkinlik yapma fırsatı bulamama hususunu dile getirmektedir. Bunu okuma materyallerinin eksikliği takip etmektedir. Bu durum da görüşmeye katılan öğretmenlerin sosyoekonomik düzeyin düşük olduğu bölgeden olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Kalabalık sınıflardan kaynaklanan şıkkın az olması ise görüşmeye katılanların ağırlıklı olarak merkezdeki okullardan olmalarına bağlanabilir.

Özellikle Okuma Becerileri dersinin seçildiği okullarda bu sorununu ortadan kalkacağı ve okuma eğitimine yeterli derecede zaman ayrılarak sınıfta okuma sıkıntısı olanlarla da birebir ilgilenme fırsatı doğacağı görüşü geneli yansıtmaktadır. Ölçme değerlendirme ile ilgili sorunu kimse işaretlememiştir.

Ö1; “Türkçe derslerinde etkinliklerin çok olmasından dolayı okumaya yeterince zaman ayrılmadığını ve bu sorunun okuma becerileri dersiyile giderileceği” hususunda görüş belirtmiştir.

Ö5 ve Ö16; “Kalabalık sınıf ortamının okuma çalışması için müsait olmadığını, sınıflardaki kalabalıktan dolayı birebir ilgilenmek ve herkesin yaptığı çalışmalarını kontrol etmenin zor olduğunu ve okuma güçlüğü çekenlerle bireysel olarak ilgilenme fırsatlarının olmadığını” hususunda görüş belirtmişlerdir.

Ö17, Ö13 “Köyde olmalarından dolayı öğrencilere yeterli derece okuma materyali bulunmadığını, okuma eğitimi konusunda sorunlu öğrencilerin çok olduğunu” dile getirmişlerdir. Okullarında yüz temel eserin yetersiz olduğunu da ekleyerek okuma materyalleri eksikliği konusuna dikkat çekmişlerdir.

Zaman yetersizliği hususunda görüş bildirenlerin çoğunlukta olması; Okuma Becerileri dersinin seçilmesinin gerekliliğini gösterir niteliktedir. Türkçe derslerinde durumu iyi olmayan öğrencilerle ilgilenme sorununun olduğunu göstermektedir. Bu da haftada iki saatlik Okuma Becerileri dersi sayesinde aşılabilir niteliktedir. Öğretmenler bu derste bireysel olarak öğrencilerle ilgilendikleri hususunda görüş bildirmişlerdir.

Okuma güçlüğü çeken öğrenciniz var mı? Bu güçlüklere gidermek için neler yapıyorsunuz? sorusu sorulmuş bu soruya ait bulgular ve yorumlar aşağıda belirtilmiştir:

Tablo 6: Okuma Güçlüğü Çeken Öğrencilerin Varlığı

Katılımcı öğretmen	Evet	Hayır
ö1	x	
ö2		x
ö3	x	
ö4		x
ö5		x
ö6		x
ö7	x	
ö8	x	
ö9	x	
ö10	x	
ö11	x	
ö12	x	

Türkçe Öğretmenlerinin Okuma Becerileri Dersine ve Okuma Eğitimine Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi

ö13	x	
ö14	x	
ö15	x	
ö16	x	
ö17	x	
Toplam	13	4

Tablo 6 incelendiğinde, okuma güçlüğü çeken öğrencilerin sayısının çok olduğu görülmektedir. Güçlüğün derecesi ile ilgili bir soru sorulmadığı için de ne ölçüde okuma güçlüğü çektikleri bilinmemektedir. Ancak sayının bu kadar çok olması Okuma Becerileri dersinin gerekliliği hususunu desteklemektedir. Bu güçlüklerin giderilmesi hususu, Okuma Becerileri dersi programından hareketle ve öğretmenlerin geliştireceği yollarla halledilebilecek durumda olduğu öğretmenlerin genel görüşlerine bakılınca anlaşılabilir.

Güçlüklerin giderilmesi hususunda öğretmenlerin genel görüşü şöyledir: Öğrenciyle bireysel olarak ilgilenilmekte ve ödevlendirilip daha sonra dönütler verilmeye çalışılmaktadır. Ancak okuma becerileri dersini seçmeyen bir sınıfta Türkçe ders saatinde bunların yapılması öğretmenlerin diğer sorulara verdiği cevaplara bakılırsa hem zaman olarak hem de kalabalık sınıf ortamından dolayı mümkün görülmemektedir.

Ö1; “Okuma güçlüğü çeken öğrencilerini, okuması iyi olan öğrencilerine zimmetlediğini ve olumlu sonuçlar aldığını ve bu öğrencilerini ödüllendirdiğini” belirtmiştir. “Böylece iyi olan öğrencisinin motive olduğunu, kötü olan öğrencinin de arkasından çekinmeden yardım aldığını” belirtmiştir.

Ö3; “Okuma güçlüğü olan öğrencilerine her hafta seviyelerine uygun kitap vererek bunları okuttuğunu ve özetini defterine yazdığını, sınıfta okuduklarını anlatmalarını sağladığını” söylemiştir.

Ö16 “Sınıfta okuma becerileri konusunda sıkıntısı olmayan iyi öğrencilerle okuma güçlüğü olan öğrenciler yan yana oturtularak hem sınıf içinde hem de sınıf dışında beraber çalışarak bu sorunun giderilmesi hususunda çalışmalar yaptığını” belirtmiştir.

Ö17 “Sınıfında çok kötü olan iki öğrencisini sınıf öğretmenlerinden yardım alarak temelden okuma yazma öğrettiğini” dile getirmiştir.

Bu görüş ve bulgulardan hareketle anlaşılıyor ki okullarda seçmeli Okuma Becerileri dersinin öğrencilere yapılacak rehberlikle seçilmesi daha yerinde olacaktır. Özellikle okuma güçlüğü olan öğrencilerden oluşacak bir sınıfta bu becerilerin geliştirilmesi daha anlamlı hâle gelecektir. Bu güçlükleri gidermede öğretmenlerin yetersiz kalabilme durumu göz önünde bulundurulmalıdır. Bunu için öğretmenlere hizmet içi eğitimlerle destek sunulmalıdır.

Okuma becerilerinin kazandırılmasında öğrenci velisiyle işbirliği yapıyor musunuz? Neden? sorusu sorulmuştur. Bu soruya ait bulgular ve yorumlar aşağıda belirtilmiştir:

Tablo 7: Okuma Becerilerinin Kazandırılmasında Öğrenci Velisiyle İşbirliği Yapma Durumu

Katılımcı öğretmen	Evet	Hayır
ö1	x	
ö2	x	
ö3	x	
ö4	x	
ö5		X
ö6		x
ö7	x	
ö8	x	
ö9		x
ö10		x
ö11		x
ö12		x
ö13		x
ö14	x	
ö15	x	
ö16		x
ö17		x
Toplam	8	9

Tablo 7 incelendiğinde, öğretmenlerin çoğu veli ile işbirliği içinde olmadığı görülmektedir. Nedeni sorulduğunda ise;

Ö5 ve 06; “*çoğunun babası buldukları ilin dışında çalışmaya gittiğini ve annelerinin okuma yazma bilmediklerini*” dile getirmişlerdir.

Ö10; “*Velilerin duyarsız olduğunu ve okula bile uğramadıklarını belirterek; velilerden hiçbir yardım almadığını*” dile getirmiştir.

Ö17 “*Köydeki velilerin çoğunda okuma yazma olmadığını olanların ise öğrenciye yardımcı olacak düzeyde olmadığını*” belirtmiştir.

Ö13; “*Velilerin öğrenciye karşı duyarsız olduğunu ve velilerin görevlerini yerine getirmediğini*” dile getirmiştir.

Ö3 “*Okuma konusunda çok kötü olan bir öğrencisinin bu sorununu veli ile yaptığı işbirliğiyle çözdüğünü ve ev ziyaretlerini özellikle durumu iyi olmayan öğrencilerinin evlerine yaptığını*” belirtmiştir. Bu ziyaretleriyle birlikte kötü durumda olan öğrencilerinin hızla

Türkçe Öğretmenlerinin Okuma Becerileri Dersine ve Okuma Eğitimine Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi

düzeltilmiş de eklemiştir. Görüşlerin geneline bakıldığında veli işbirliği yeterli düzeyde değildir. Bu açığı kapatmak için de öğretmenin yeterli zamanı ve uygun sınıf ortamının olması gerekmektedir. Bu da tekrar Okuma Becerileri dersinin önemini ortaya koymaktadır.

Öğretmen hem kendi sorumluluğunu hem de velinin sorumluluğunu taşıdığı için yeterli zamana ve uygun materyallere sahip olmalıdır. Bunun için bölgede Türkçe dersi hem süre açısından hem de müfredat açısından gözden geçirilmeli ve yeniden düzenlenmelidir.

Okuma Becerilerine ilişkin eklemek istediğiniz başka bir konu var mı? sorusu sorulmuştur. Soruya ait bulgular ve yorumlar aşağıda belirtilmiştir. Öğretmenlerin bir kısmı bu soruya cevap vermemiştir.

Ö1, Ö3, Ö4, Ö8, Ö10, Ö16, Ö17 ise Okuma Becerileri dersinin bölgenin şartlarından dolayı mutlaka seçilmesi gerektiğini dile getirmişlerdir.

Çalışmanın yapıldığı bölgede öğrencilerin çoğunun Türkçe dışında başka bir ana dile sahip olduğu bilinmektedir. Bu durumun öğrencilerin Türkçe dersinde okuduğunu anlama ve kavrama durumunu olumsuz etkileyebilme ihtimali düşünüldüğünde; Okuma Becerileri dersi sayesinde buradan doğabilecek olumsuz sonuçlar ortadan kaldırılabilir.

Türkçe dersinde çeşitli nedenlerden dolayı bazen istenilen düzeyde başarı elde edilememektedir. Nitekim bu durum MEB'in yaptığı sınavlarda da açıkça görülmektedir. Bunun için öğretmene ve öğrenciye zaman kazandıracak, uygun ortam sağlayacak Okuma Becerileri dersi, özellikle bölgede Türkçe eğitimine en büyük yardımcı ders olarak yerini almalıdır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Öğretmenlerin genel görüşleri incelendiğinde okuma becerileri hususunda durumun iyi olmadığı görülmüştür. Bunun çeşitli sebepleri olmakla birlikte öğrencilerin iki dilli olması en önemli sebep olarak görülmektedir.

Ayrıca velilerin okuma yazma konusunda iyi olmamaları ya da okuma-yazma hiç bilmemeleri diğer önemli bir sebeptir. Bunun için okullarda velilere yönelik okuma yazma kurslarının açılması hem öğrencilere örnek olmaları açısından hem de velilerin bu sıkıntılarının bir nebze de olsa aşılması açısından önemlidir.

Bir öğretmenin okuma güçlükleri kısmında belirtmiş olduğu görüş dikkate değerdir. Bir sınıfının genelinde okuma sorunu olduğunu ve bunu öğrencilerin ilkökul döneminde her sene farklı bir öğretmen tarafından okutulduğunu dile getirmiştir. Bu da öğrencinin ilkökul döneminde çok öğretmen değiştirmesi sonucunda başarısız olduğunu gösteren etmenlerden biridir.

Seçmeli derslerin seçilme zamanının uygun olmadığı, öğrencilerin ve velilerin bilinçli şekilde seçme işine dâhil olmadıkları dikkat çekmektedir.

Özellikle sene sonunda 4. sınıfta olan öğrencilerin, öğretmenlerinin görüşü de alınarak öğrencilere ve velilere rehberlik yapılarak Okuma Becerileri dersini seçmeleri sağlanmalıdır. Böylelikle okuma güçlüğü olan öğrenciler bir arada toplanmış olur. Bu durum öğretmenin işini daha da kolaylaştıracaktır. Ayrıca veli de bilinçli bir şekilde seçmiş olduğu derse karşı daha duyarlı olacak ve sorumluluk almış olacaktır.

Okuma eğitimi ile ilgili olarak velilere yönelik çalışmaların yapılması durum tespiti için önemlidir. Öğretmenlere bölgedeki çok dillilik konusunda çeşitli hizmet içi eğitimler verilmelidir.

Çok dilliliğin Türkçe dersinde okuma eğitimine etkisini tespit etmek için çeşitli çalışmaların yapılması faydalı olacaktır.

Okuma güçlüğü çeken öğrencilerle ilgili olarak yapılacak araştırmalarla bu durumun sebep ve sonuçlarıyla ilgili fikir sahibi olunacaktır.

KAYNAKÇA

- Akın, E. ve Çeçen, M. A. (2014). Ortaokul Öğrencilerinin Okuma Stratejileri Üstbilişsel Farkındalık Düzeylerinin Değerlendirilmesi (Muş-Bulanık Örneği). *TurkishStudies - International PeriodicalForTheLanguages, LiteratureandHistory of Turkishor Turkic Volume 9(8)*, (91-110).
- Akyol, H. (2006). *Türkçe İlkokuma Yazma Öğretimi*. Pegem A Yayıncılık. Ankara.
- Alpay, M. (1991). *Kütüphane: Dünyü Yarına Bağlayan Köprü*. Türk Kütüphaneciler Derneği. İstanbul.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademi Yayıncılık. Ankara.
- Çaycı, B. ve Demir, M.K. (2006). Okuma ve Anlama Sorunu Olan Öğrenciler Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Güz, 4(4)*, (437-456).
- Demirel, Ö. (2000). *Türkçe Öğretimi*. PegemA Yayıncılık. Ankara.
- Dündar, A. (2001). *Dil ve Düşünce*. Kültür Bakanlığı Yayınları. Ankara.
- Göktürk, A. (1997). *Okuma Uğraşı*. Yapı Kredi Yayınları. İstanbul.
- Günay, V. D. (2001). *Metin Bilgisi*. Multilingual Yayınları. İstanbul.
- Kümbetoğlu, B. (2005). *Sosyolojide ve Antropolojide Niteliksel Yöntem ve Araştırma*. Bağlam Yayınları. İstanbul.
- Özdemir, E. (1983). *Okuma Sanatı*. Varlık Yayınları, İstanbul.
- Yağcıoğlu, S. ve Değer, A. C. (2002). *Üstbilişsel Okuma Becerilerinin Kazandırılması Üzerine Bir atölye Çalışması. 2. Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı Sempozyumu Bildirileri*. Eyüboğlu Öğretim Kurumları Yayınları, İstanbul.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2000). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık. Ankara.
- Yüksel, A., Mil, B. ve Bilim, Y. (2007). *Nitel Araştırma: Neden, Nasıl, Niçin?* Detay Yayıncılık, Ankara.

ExtendedAbstract

Read action level of a community developmentand education is a phenomenon developing in parallel. Inour country, as a result of the studies of reading and reading comprehension level is still not sufficient. 2012-2013 academic year the Ministry of education has made in education in change and transformation was the striking detail selective courses.

Türkçe Öğretmenlerinin Okuma Becerileri Dersine ve Okuma Eğitime Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi

One of them is Reading Skills lesson. MuşBulanık Province in the district of officers 17 Turkish teachers of Blurry semi-structured interview form by applying both reading Skills lesson about these lection and program as well as the detection of problems in reading education is intendedto do. We have the answers to the questions of there search participants descriptive analysis was examined reached as a result of the analysis through the results in a way that is descriptive. As a result and most of the teachers participating in the conversation; dueto the region have expressed their worry about the reading education. As a consequence, the majority of participants should be selected in the area of emphasis on Reading Skills. Teachers stated that most dyslexic students. As a result of there search subject in relation to the conclusions and recommendations are in order.

Keywords: Reading Skills lesson, the teacher's opinion, reading disabilities